

ՎԵՍՏԵԱՆ ԿՈՅՍ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԵՊ

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՐՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՓԼԱՒԻՈՍ ԿՂԵՄԵՍԻ ՏՈՒՆՆ

(Տես յ'էջ 223)

ՍԻՆԻՆ դեռ նոր ծագած էր, երբ Փլորոնիա արթնցաւ խռովեալ քնէ մի։ Խսկոյն կանգնեցաւ, հիւսեց իւր «ոսկեզոյն մազերը, հազաւ երկայն ըզգետը, և ծնրադրեց՝ ձեռքը փայտէ փոքր խաչելութիւն մի բռնած։

Երբ ազօթքն լծեցաւ, գնաց Մեքստոս Սարինոսի պառկած սենեակը, և յուշիկ քայլերով՝ ոտից ծայրով մտնեցաւ Անիկետոսի որ պատին կոթնած կը քնանար։ Փլորոնիա չի համարձակեցաւ արթնցնել զնա, և աչքերը խոնարհած անշարժ կեցաւ՝ որպէս զի չի տեսնէ հիւանդը. սակայն քիչ մը վերջը խղճով հառաչանք մի լսելով, գլխովնէ դրդեալ՝ վազեց երիտասարդ հիւանդին քով որ կը հեծկլտար։ Մտածելով որ անոր պառկած գիրքը նպաստաւոր չէր շնչառութեան, ուզեց աւելի յարմար գիրք մի տալ. բայց երկար բանտարայելութիւնն այնչափ տկարացուցեր էր զնա՝ որ հիւանդը արթնցնելէ դատուրիշ բան չի կրցաւ բնել։ Յիշաւի, վիրաւորեալն կարծես զօրաւոր ցնցումէ մի իւր ըզգայարանքները վերստացած, մանկահասակ օրորդին դարձուց իւր խոտոր նայուածքը, և տկար բայց անոյշ ձայնով՝

— Դու ես, ըսաւ ժպտելով, կը ճանչնամ զքեզ։

Եւ ձեռքերը երկարելով ուզեց նստիլ։

— Անիկետոս, օգնութիւն, գոչեց Փլորոնիա սարսափած։

Դրեալն արթննալով իւր քով վազեց, բայց արդէն իսկ Սեքստոս անզօր և անշարժ տարածուած էր անկողնոյն վրայ։

— Զրեմն է որ զառանցել կու տայ իրեն. բոլոր գիշերն այսպէս անցաւ, կրկնեց քրիստոնեայ ծերունին։

Եղկելի, ինչպէս կը տանջուի, միմեջեց Փլորոնիա գլխաւով. յետոյ, Անիկետոսի յոգնած զէմքը տեսնելով, հայր, աւելցուց, հանգստեան պէտք ունիս, գնա՛ հանգչէ, ես կը հսկեմ քու տեղդ։

— Ո՛չ, չեմ կրնար հեռանալ. պարտքս է որ մինչև վերջ իւր քով մնամ։ Դու կարճատեղ յոգնած մ'ունիս զոր պէտք է կատարես յագուտ այս պատրկին։ Գիտե՛ս, ո՛ր կը բնախի մեզ հաւատասկից Դոմիտրիւան, Փլաւիոս Էղեմեսի ամուսինը և կայսեր քեռորդին։

— Այո՛։

— Լաւ, կարելի եղածին չափ շուտ հարկ է որ հոն երթաս։

— Հայր, սուտերամարտին ձեռքով ազատուելէս 'ի վեր, Հռովմայ փողոցներուն մէջ չեմ երևցած, և...

Ընդհատեց իւր խօսքը և սկսաւ լալ։

— Անիկետոս, հայր իմ, Գրիստոսի ան-

արժան աղախին մ'եմ ես՝ քանի որ կը վախճամ մարտիրոսութենէ և Բայց անգուժ հանդիսականներով զեռուն ամփիթատորնն, այն ահաւոր գազանն՝ որ առանց վայրկեան մ'իսկ զաղար առնելու շտրունակ շորս կողմն կը դառնայ... Կը հասկնամ, յանցաւոր եմ, որովհետեւ շունիմ՝ այն հոգւոյ հաստատութիւնն՝ որով մահուան փափաքեցան անհուն սուրբ կուսանք :

— Աղջիկս, վրայ բերաւ Անիկետոս քաղց-ցութեամբ, եթէ Ամենակարողն արժանի դատէ զքեզ մարտիրոսական պսակին, տան ջանքները արհամարելու զօրութիւնը կու տայ քեզ : Բայց արդ ինչո՞ւ կը վախես : Ահաւոր վայրկեանին քաջասրտութենէ չի պակսեցար, և ամփիթատորնէն ներս մտնելու պահը անխռով էիր :

— Այն ժամանակ զեւ չէի զգացած առիծուն շունը այսպէս վրայ, բաւ փշ-րանիս երկու ձեռքերով զէմը ծածկելով :

— Մտիկ ըրէ՛, զուսկս, առաջ տարաւ ծերունին, ապահովութեամբ կրնաս երթեալ կեղ Հոռոմայ փողոցներուն մէջ : Բաց 'ի մեր եղբայրներէն ոչ ոք զքեզ կը ճանչնայ, և զքեզ գատապարտողներն անշուշտ այլ ևս չեն մտածեր խեղճ աղջկան վրայ : Գնա՛, վախճալու բան չունիս :

— Ի՞նչ պիտի ըսեմ Դովիտիլային :

— Ընէ՛ որ իւր բարեկամուհւոյն սանն հոս հիւանդ է և կայսեր բարկութենէն վը-տանդի մէջ : Աղաչէ՛ իրեն իմ կողմանէս՝ որ երթայ տեղեկանայ թէ արդեօք կը փըն-տուն զՍեբաստոս, և ինձ իմացնէ, որպէս զի կարենամ զետեւադարձանայ մէջ պահել զնա : Շուտ ըրէ, և թող Տովրիթի հրեշտակն ըն-կերէ քեզ :

Փլորոնիա տնէն դուրս ելաւ, և շուտ շուտ սկսաւ քալել պատերուն քովէն՝ որպէս զի չի տեսնուի. բայց ո՛չ ոք ուշադրութիւն կ'ընէր իրեն, որովհետեւ իւր զէմին այնպիսի հրեշ-տակային գողտր զեղեցիկութիւն մ'ունէր՝ որ բնաւ չ'ազդէր զամկին հոգւոյն :

Բաւական երթվելէն յետոյ հասաւ Ենքիոս շերան վրայ, և Անիկետոսի ընտանեաց փա-ռաւոր պալատան քովէ անցնելով՝ կանգ առաւ պատրիկ շքեղ բնակարանի մ'առջև և ի սկրզ-

բան քիչ մը վախցաւ սեմէն ներս անցնե-լու, բայց սիրտ ընելով գաւթին մէջ մտաւ՝ ուր սպիտակ սիւներն արեւուն ճառագայթնե-լով կը փայլիլէին : Փլաւիտ Եղեմիսի նախ-նեաց կիսաքանդներն զետեղուած էին կա-մարներուն ներքեւ, իրենց ձեռքով թշնամի-ներէն յափշտակած հարուստ կողոպուտներուն մէջ, որք հօն զետեղուած էին որպէս զի օ-րինակ ըլլան իրենց յարողներուն :

Տասն և երկու նուիրակներ կը սպասէին, փայտէ տրցակներն ձախ ուներնուն վրայ և ալ ձեռքով կացին մի լռնած. երեք գերի-ներն՝ որոնց պաշտօնն էր գաւթի ճոցալ, ան-կիւն մի քաշուած կը խօսէին :

Փլորոնիա երկչոտութեամբ նուիրակներուն նայեցաւ. յետոյ գերիներուն մօտենալով, զող-ջողուն, ձայնով հարցուց՝ թէ արդեօք կրնար տեսնել զԴովիտիլայ : Այն ատեն պատառ-խանքը գերիներէն ծերագոյնն.

— Դովիտիլայ հիւպատոսին հետ է, որ քիչ ժամանակէն ծերակուտին պիտի երթայ : Հետեւ եկուր, զքեզ այնպիսի տեղ մը տա-նիմ, ուր անվախ կարենաս սպասել՝ նուի-րակներուն յանգուցն նայուածքներէն հեռու :

— Անիկետոս իրաւունք ունի ըսելու, ծառայն ինչպէս՝ տէրն այլ այնպէս է, մը-սածեց Փլորոնիա, սիրա առած գերւոյն բա-րութենէն՝ որ զինքը պզտիկ՝ սակայն կատա-րեալ նաշակով զարգարուած սենեակ մի տարաւ :

Այլ և այլ գունով մարմարիոնէ շինուած պատերն հայելոյ պէս կը ցոլային. առաս-տաղն ծածկուած էր սակեայ զտրդերով և յատակն շինուած էր կանաչ և սև քարերէ : Պորթիւրէ պատուանդաններու վրայ կանգուն կեցած շորս պղնձայ առիծներ սենեկին չորս անկիւնները կը զարդարէին. արևելեան ա-լաբաստրէ կոնքի մը միջէն ջուրն գոգս կը ցալաւոր, և փոփրալով կը թափէր կարմիր մարմարեայ աւազանի մի մէջ : Ասիոյ քաղցր խունկեր կը ծխային նեղ պատուհանի մը քով զրուած մի եռոտանայ մէջ :

Փլորոնիա մինչ կը զարմանար այս պերճու-թեան վրայ՝ որ թուրքունի նոր էր իրեն հա-մար, հեռու չփոթ ձայն մը լսեց՝ ու երթալով աւելի որոշ կ'ըլլար : Անիկէն մի քաշուեցաւ

չի տեսնուելու համար. և յիրաւի քիչ մի վերջը դուռն բացուեցաւ Դոմիտիլլայի և փաշաւոս եղբմանի առջև :

Երիտասարդ պատրիկն՝ որ ծերակուտին պիտի երթար, բռնած էր իւր ձեռքին մէջ փղոսկրեայ զաւազանը, և հագած էր ծիրանեպատ վերարկուն, որուն ներքեւէն հագիւ կը տեսնուէին կօշիկներն՝ որոց վրայ փղոսկրեայ մէկ մէկ մահիկ դրուած էին : Փաշաւոս ազնուական և զեղեցիկ շարժուածք մը, հաճելի և բարեկիրթ կերպեր ունէր :

Երկու ամուսիններն այնպէս զբաղած էին իրենց խօսակցութեամբ՝ որ առանց զՓլորոս հիւստիս տեսնելու սենեկէն անցան. ախիկին վրան առջև կեցաւ, և ձեռքն իւր ամուսնոյն երկարելով,

— Աստուած առաջնորդէ քեզ, սիրելիդ փաշաւոս, ըսաւ. ինչքն լուսաւորէ միտքդ, որպէս զի կարենաս հայրենեացդ օգուտ մ'ընել :

— Ամէն, ըսաւ հիւստիսուն հեռանալով : Եղին գոգարիկ նայուածքով ետեւէն նայեցաւ. յետոյ ետ դառնալով՝ տեսաւ զՓլորոսիս :

— Դու հոս, քոյր իմ, ըսաւ զարմացմամբ :

— Անիկեառոս զիս քեզ ուղարկեց, վրայ բերաւ Փլորոսիս վարանելով :

— Հաստ մեծ անխոհեմութիւն է ըրածդ. գորտս ելեր ետ այնպիսի ժամանակ մը յոբում դեռ կրնաս բռնուիլ :

— Ո՛վ ուղադրութիւն պիտի զարձնէ խեղճ աղջկան մի վրայ :

— Մեր թշնամիք յետ երկար բանտարգելութեան՝ ամփոթատրոնին մէջ մեռնելու չի զատապարտեցին զքեզ :

— Կրկեսին մէջ բռնեցին զիս, ուր անխոհեմութեամբ գացած էի մեր մարտիրոսաց արիւնք հաւաքելու. ինձ կրօնքս հարցուցին, քրիստոնեայ ըլլալս յայտնեցի : Մամբրտեան բանար տարուելով, ըստ յորդորեցին զիս որ կուռքերուն զոհեմ, բայց հաւատարիմ կեցայ իմ Աստուծոյ :

Քաջամբարտ կոյս, գոյեց Դոմիտիլլա :

— Գովասանացդ արժանի չեմ, որովհետեւ առեւծին ինձ մօտենալը զիս սարսափեցուց... բայց մահիկ ըրէ ինչ որ Անիկեառոս յանձնարարեց որ քեզ ըսեմ :

— Նշնարանս եկուր, ըսաւ Դոմիտիլլա :

Եւ Փլորոսիայի ձեռքէն բռնելով՝ պարզութեամբ զարդարուած սենեակի մի մօտեց գնաց շէրմանի բորէ ծածկոց մի սփռուած էր իրաւում քով դրուած երկու հանգստեան անկողիններու վրայ : Պատերն զարդարուած էին կըմնեայ զարդերով. յատակն փոխանակ մարմարի՝ պարզ միւստիններով հիւստած էր մէջ պատկերներ կը տեսնուէին և ոչ ալ անուշահոտ խնկերով լի եռոտանիներ : Յայտնի կը տեսնուէր՝ որ քրիստոնեայ ախիկն չէր սիրեր հռովմայեցի կանանց շապլութիւնը. նա կարեւոր զբաղումներով կ'անցուէր, վկայ իւր մահնելիքը և բուրդը՝ որով կը հիւսէր իւր զաւակաց զգեստները :

— Նստէ, ըսաւ Դոմիտիլլա՝ իւր նստած անկողինը ցոյց տալով Փլորոսիայի. նստէ և ըսէ ինձ երկիւղած Անիկեառոսի խօսքերը :

Օրրորդի յուզուած ձայնով գիշերուան դէպքը պատմեց :

— Մեքստոս անառակին մէկն է, որ իւր հարց հարստութիւնը ամօթալից շապլութեամբ և պարսաւելի հանդից համար կը վատնէ, պատասխանեց Դոմիտիլլա. բայց այդ իմ գիտնալու բանս չէ : Պիտի աղօթեմ որ դարձի գայ. և եթէ կայսեր կողմանէ վտանգի ենթարկուի, իսկոյն Անիկեառոսի կ'իմացնեմ : Ահա ինչ որ կրնամ ընել իրեն համար, որովհետեւ մահուան պատիժն կախուած է զըլխուս վերէն : Եթէ Դոմեմտիանոս իմ և փաշաւոսի կրօնքը իմանայ, անխեղձեմ պիտի զատապարտէ զմեզ. որհնեալ ըլլայ Աստուծոյ կամքն : Հիմկու հիմակ հարկ ե որ մեր որդւոց համար ապրինք, բայց երբ անոնք այլ ևս մեր խնամոց չի կարօտին, ընդհանուր աշխարհիս առջև պիտի հրատարակենք քրիստոնեայ ըլլալինս :

— Աստուծոյ պիտի պահէ զքեզ, Դոմիտիլլա, որովհետեւ ուղիղ ճամբուն մէջ ես. բայց խնդրեմ, մի մոռնար այն եղկելին :

— Իւր միճակն քեզ այսպիսի մտահոգութիւն կ'ազդէ, հարցուց Դոմիտիլլա իրեն նայելով :

— Ա՛հ, այո՛ւ փաշաւոս Սաբինոսի առեւծ ծնած եմ. և Մեքստոս թէպէտ աւելի տարեց, մասնակցած է իմ մահակաւ խաղերու, ըսաւ Փլորոսիս. շնորհալի կերպով :

— Իրաւ եւ կը յիշեմ ես այլ. բայց ուրիշ բանի վրայ խօսինք: Ամենափոքրիկ բարեկամուհի մ'աշխարհում որուն ծանր վատնող ժի կը սպառնայ երեկէ 'ի վեր. կ'ազէի Անիկեանսի խորհուրդ հարցնել:

Տիկնոջ խօսքն ընդհատեց աղախին մի, որ եկաւ իմացնելով թէ Կուռնելիա Սարինա վեհապետ կոչան կ'ազէր հետք տեսնուիլ: Պահ մի յետոյ քրմուհին ննջարան մտաւ, և Դոմիտիլայի մօտենալով,

— Քանի որ չեա ուզեր բաժնուիլ ընտանեկան ատուածներէդ, հարկ է որ տաճարը ձգեմ՝ զքեզ տեսնելու համար, ըսաւ ուրախութեամբ և ձեռքը տեղեց:

Դոմիտիլա շնորհակալ եղաւ իրեն և հըրտմոց որ նստի փոքրոնիւմ որ մեկուսի քաղաւած էր՝ մօտեցաւ, և Կուռնելիայի վեհապետին բաշխելով,

— Ձեռն ճանշարդ զիս, Կուռնելիա, ըսաւ: Քրմուհին իրեն դարձաւ. ստաւութեան նշող մի փայլեցաւ իւր զեղեցիկ դէմքին վրայ՝ զփոքրոնիւմ տեսնելով. աչքերն ազնորեցան, և խանդավառ սրտից յատուկ եռանդեամբ՝ բացաւ բաղկները և իւր սրտին վրայ սեղանեց մանկամարդ քրիստոնեայն:

— Փոքրոնիւմ, իմ փոքրոնիւմ, շատ լուռ ճանշարդ զքեզ ամփիթատորնին մէջ, թէպէտ շատ տարիներէ 'ի վեր ձգած էի հայրենական յարկս՝ տաճարը մանեղու համար. բայց զո՛ւ, դու զիս մօտեցեր էիր...

— Մօրեղբորս հետ բնակելով՝ զօրծերուս տէր չեմ. բայց եթէ երկար ժամանակ զքեզ չեմ տեսած, սիրտս բնաւ չի մոռցաւ զքեզ, մրմռեց փոքրոնիւմ Կուռնելիայի ձեռքն իւր շրթանց մօտեցնելով:

Յանկարծ քրմուհւոյն սև յօնքերն պոստեցան, արագ շարժումով մէկզի հրեց զփոքրոնիւմ, և սրտնեղութեամբ՝

— Դեռ քրիստոնեայ ես, հարցուց:

— Հաւատքս պիտի չուրումամ պատասխանեց մանկամարդ օրիորդն վեհապետեմբ:

— Խնդրեմ, զո՞ւն աստուածոց, և ինքզինքդ ուրիշ անգամ մ'ալ ամօթալից և անգութ մահուան մի՛ եմքարկեր, ըսաւ Կուռնելիա իրեն մօտենալով:

— Այն մահն՝ զոր ամօթալից կը կոչես,

սիրելի է քրիստոսի ծնունդից: Քրիստոնեայ եմ և քրիստոնեայ պիտի մեռնիմ, ըսաւ կոյսն անդրադարձելի հանդարտութեամբ. սոյն միջոց երկնային շնորհքն կը փայլէր իւր դիմաց զրաջ:

— Մի՛ ատեր քրիստոնեայները, Կուռնելիա՛, թու ընտանեացդ մէջէն ալ եղած են, ըսաւ Դոմիտիլա:

— Կը սխալիս, բաւ Կուռնելիա ցասմամբ:

Դոմիտիլա չի պատասխանեց. պահ մի խոր լուսթիւն տիրեց սենեկին մէջ. զայն ընդհատող փոքրոնիւմ եղաւ:

— Դուստր իմ բարեբախտ, զիս մի՛ արհամարհեր, ըսաւ քաղցրութեամբ Կուռնելիայի ձեռքը բռնելով:

— Կը զգուիմ կրօնքէդ, բայց զքեզ արհամարհել չեմ կրնար, փոքրոնիւմ:

— Ի՛նչ ցաւալի բան՝ որ այսպիսի ազնիւ սիրտ մը զուրկ է հաւատաց լուսէն, մրմռաց Դոմիտիլա առանց ուզելու:

— Ըսածներդ անհասկնալի են, ըսաւ Կուռնելիա՝ աչքերը Դոմիտիլայի վրայ սևեռած, որ կը վախճար թէ մի՛ զուցէ իւր գաւազան փառս մ'ըլլայ՝ իւր ինչ կրօնքէ ըլլալն յայտնուելով:

Դոմիտիլայի սիրտն մարդկային մասերն քողորովին չէր մոռցած, և մայրենի սէրն՝ նահատակութենէ ետ կը կեցնէր զնա:

Դարձեալ լուսթիւն տիրեց. նոյն պահուն աղախին մը ներս մտաւ, ըսելով.

— Ազնուաւոր տիկին, Կայսեր վեհափառ կողակիցն պատիւ ըրաւ անդ այցելելու, քիչ ժամանակէն հոս կա զայ:

Դոմիտիլա խոտկեցաւ. բայց այս քիչ տեսեց. աղաչեց Կուռնելիայի որ իրեն սպասէ, և Դոմիտիա զիմաւորելու զնաց:

— Տանդ առջէն անցնելով՝ բակիդ մէջ վեհապետն կուտի մի պատգաւակը տեսայ և եկայ որ անոր անունը իմանամ, ըսաւ կայսրուհին հպարտութեամբ, Դոմիտիլայի հանդիպելով այն սրահին մէջ ուր ալարատարէ աղբիւրը կը գտնուէր:

Դոմիտիլա բռեց, չի համարձակելով Կուռնելիայի անունը սալ:

— Ինչո՞ւ չես պատասխաներ. խօսէ՛ ի՛նչ

է անոր անունը, գոչեց Դոմիտիա անհամբերութեամբ՝ ոտքը գետին զարնելով։

— Կուռնելիա Սարգիս։

— Կուռնելիա, Կուռնելիա, կրկնեց կայսրուհին կեղծ բարկութեամբ մը։ Ուրեմն բարեկամուհիդ է։

— Այո՛, պատասխանեց մանկամարդ կիներ ամենամեծ հանպարտութեամբ։

— Իրարու արծանի էք, վրայ բերաւ արհամարհողական շեշտիւ։

Դոմիտիլլա կարմրեցաւ. բայց իւր բարկութիւնը զսպելով,

— Նախա՛մէ՛ զիս, բաւ, որչափ որ կ'ուզես. բայց գոնէ յարգէ՛ պաշտած աստուածուհւոյդ քրմուհին։

— Ո՛հ, Դոմիտիանոսէ աւելի կը յարգեմ աստուածուհին... Էրիկս այսօր իսկ իւր սեկեղծաւորութեան վերարկովին մէջ փաթեցած՝ տաճար երթալով՝ աստուածուհին պաշտել պիտի ձևացնէ... Բայց թող ուշադրութիւն դնէ... հիմա կ'ատեմ զինքը...

— Արդէն բնաւ չես սիրած զնա. առջի ամուսնիդ՝ Եղիսս Լամպիէն բաժնուելուդ պատճառն հիմա կ'ը քաշես։

Դոմիտիլլայի յանդուգն խօսքերն զկայսրուհին վերջի աստիճան բարկացուցին. բայց սա իւր կատաղութիւնը անտարբերութեան և արհամարհանաց ներքե ծածկելով, խօսքն ուրիշ բանի վրայ դարձուց և սկսաւ պատմել՝ թէ ինչպէս առջի զիշերը Պալատինեան կամըջին վրայ անծանօթ մի ծանրապէս վիրաւորեւ էր Պարթենոսը։

Սեքստոսի անունը չի լսելով՝ Դոմիտիլլայի սիրտն հանդարտեցաւ երիտասարդ պատրկին նկատմամբ. յետոյ Դոմիտիլլայի ընկերեց մինչև գալիթ, և դարձաւ առջի սենսակը ուր երկու օրիորդներն համբերութեամբ իրեն կը սպասէին։

— Դոմիտիլլա, սիրելի բարեկամուհիս, բաւ. Կուռնելիա, կ'ուզեմ Արիկեստոսի տունը երթալ Սեքստոսը տեսնելու համար։

— Պէտք է տաճար վերագառնաս, որովհետև կայսրն աստուածուհւոյն զոհ պիտի ընէ։

— Այսանով գիտես։

— Կայսրուհին զեւ հիմակ ըսաւ։ Ուրեմն մի հետեմար տաճարէն, և երանի թէ ողջ առողջ խաբիս քեզ սպասնացող վտանգներէն։

— Ի՞նչ վտանգներ են. ըսածդ, չեմ հասկնար։

— Արդ հարկ է լռեմ, ժամանակին ամէն բան տեղն 'ի տեղը կ'իմանաս. բայց բնաւ մի վախնար. մայրդ կը հսկէ վրադ։

— Ինչո՞ւ պիտի վախնամ, մեզ չեն կրնար դաշել, և Աթենաս կը պաշտպանէ վեհաապի քրմուհիները, բաւ Կուռնելիա կրակով։

— Հոկիւլանտէ և Վերոնիլա ևս քրմուհի էին, և ռակայն անիրաւ տեղ ամբաստանուցան, ըսաւ Դոմիտիլլա՝ կարծես ինքն իրեն խօսելով։

— Ինչո՞ւ ինձ կը յիշեցնես այն երկու մեղապարտները, գոչեց Կուռնելիա։ Ի՞նչ յարաբերութիւն կայ իրենց և իմ մէջ։ Կը յուսամ, Դոմիտիլլա, թէ Կուռնելիա կարենայ նուաստանալ... Լա՛ն, ես իմ կամքովս չեմ մտած քրմուհեաց կարգը։ Եթէ ինձ խորհուրդ հարցնէին, անուշաւ աշխարհային կեանքը կ'ընտրէի. բայց արդ քրմուհի եմ, և աւելի կ'ընտրեմ հազար անգամ մեռնիլ քան թէ խոստմանս մէջ պսակիլ։

— Ո՛հ, ի՞նչ գեղեցիկ ես, Կուռնելիա, և ո՞վ ինչայ տեսնել զքեզ առանց սիրելու, ըսաւ փղորոտիա՝ քրմուհւոյն գեղեցկութեան վրայ սքանչացած։

Այնմեղ օրիորդին բացազանութիւնն ժպիտ մի բերաւ Կուռնելիայի շրթանց վրայ։ Դարձեալ զրկեց զնա, և անոր քաղցր գգուանքներով խաղաղած, դարձաւ դէպ 'ի Դոմիտիլլա և իւր բնական անուշութեամբ բաւ։

— Ինձ նկատմամբ անհասկնալի մտածութիւն մ'ունիս, բայց չեմ մեղաւորեւ զքեզ։ Հանգուցեալ բարեկամուհւոյդ զստեր վրայ ունեցած գորով՝ վախու անհիմն կասկածներ կ'ազդէ քեզ։

Հազիւ խօսքը ըմբոցուած էր, երկու տղայք ներս մտան ուրախ գուարթ գոչելով, հետեւ. նին այլ քաղցր դիմօք տառամեայ աղջիկ մի։ Տղայք տիկնոջ որդիքն էին, իսկ աղջիկն՝ Փլաւիոս Կղեմեսի քոյրն էր, Դոմիտիլլա անուամբ։ Մայրը գգուեց զանոնք, խօսք մ'ըսելով որ ոչ ոք չսեց. նա կ'օրհնէր իւր զաւակները յանուն Որդւոյն Աստուծոյ։ Կուռնելիա գանձք կը պիտէր և մտրէն

կ'անցունէր՝ որ ճակատագիրն եթէ զինքը վէստայի տաճարին մէջ միայնութեան դաւ տապարտած չլլար, ինքն ալ երջանիկ պիտի ըլլար: Հառաչանք մի իւր կուրծքը ուռնցուց, ցաւ մի յայտնուեցաւ հոգւոյն մէջ, բայց վայրկեան մի միայն տեսց: Ինք զինքն սկսաւ մեղադրել:

Դոմիտիլլայի մօտենալով՝ պզտիկներէն մին իւր ծնւագց վրայ առաւ և ըստ.

— Ի՛նչ ոիրուն տղայք են, և մըշտի երջանիկ ես առնոց մայրն ըլլալով:

Եւ սկսաւ տղայն խաղցնել:

— Գուցէ զանոնք չափէն աւելի կը սիրեմ, ըսաւ մայրն, միայն իրենց համար կեանքս սիրելի է ինձ:

— Աստուածներն թող քեզ ժամանակ տան՝ որ առնոց ծերութիւնը տեսնես. և ո՛ր էր թէ, ո՛վ երջանիկ մայր, առնոց մահուամբ չի վշտանայիր:

— Միակ փափաքս է որ կարենամ ապրիլ այնչափ՝ որքան պիտոյ է զաւակացս յաւիտենական երջանկութիւնը տանող ճամբան սովորեցնելու, ըսաւ Դոմիտիլլա, յուզմամբ սեղմելով կուռնելիայի ձեռքը, կարծես ըրած

մաղթանացն համար շնորհակալ ըլլալով:

— Սիրելիք, պէտք է զձեզ ձգեմ, ըսաւ Կուռնելիա՝ տղայն զետին դնելով. հիմակ տաճար կը դառնամ, և այս իրիկուն, երբ զիրեն մօտենայ, կ'երթամ Սեքստսը տեսնելու... մնաք բարեւ:

Եւ հեռացաւ, տղայքն ալ ետէն, որ խընդալով վերարկուին ծայրէն կը քաշէին որ չերթայ:

Ժամ մի յետոյ Փլորոնիա այլ պատրաստուեցաւ հիւպատոսի տնէն մեկնելու:

— Աղօթէ՛ Կուռնելիայի համար, ըսաւ Դոմիտիլլա, որպէս զի Ամենակալն լուստարէ իւր հագին և ազատէ զսա զինքը շրջապատող վտանգներէն:

— Կուռնելիա երկինքը հրեշտակ մ'ունի՝ որ կը հսկէ իւր վրայ, և Փառաստայի աղօթքն աւելի ընդունելի կ'ըլլայ քան թէ ինձ պէս խեղճ մեղաւորինը...

— Այն որ ըսաւ. « Բաղիեցէ՛ք և բացցի՛ ձեզ, հայցեցէ՛ք և տացի՛ ձեզ, » կը լսէ արդարոյն և մեղաւորին աղօթքները, պատառխանեց Դոմիտիլլա, բաժնուելով Փլորոնիայէ՝ որ Անիկետոսի տան ճամբան բռնեց:

(Շարայարելի)

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻԿ ՄԻ ԱՆԻ Լ. Բ.

Հայրենիք օրագրին յունիսի 24ի թուոյն մէջ խօսելով Արմաշու եօթն նորընծայ ձեռնադրելոց վերայ, և չկարենալով զսպել ազգին մի նոր լոյս ճառագայթելու եռանդը՝ տեղին թէպէտ յարմար՝ թէպէտ անյարմար՝ ի նպաստ իրենց իմաստասիրական գաղափարաց, մի կարեկցական զարմացմամբ կը հարցնէ « Ղեկ. չփտողներ կան, թէ այդ թուականին (Գ. դար) կուսակոնք քահանայու թիւնը դուրսէն (փողոցէն) մեր մէջ մտած չէր, և թէ Լուստարիչ ամուսնացած էր, ինչպէս նա և Արիստակէս, Վերթանէս, Յուսիկ կաթողիկոսները և այլն »:

Յօդուածագիրդ Հայրենիքի, ազգին մէջ անթիւ են այլպիսի ազէսներ, և շատ չեն կարծիր անոնք, տեսնելով կարմրելու անտրամադիր ուրիշ խումբ մի չփտողներ՝ թէ այդ թուականին կուսակոնք քահանայութիւնը աւետարանի հետ մեր մէջ մտած էր, և թէ Արիստակէս ամուսնացած չէր, ինչպէս նա և Գրիգորիոս կաթողիկոսը և այլն. և թէ Լուստարիչ, Վերթանէս և Յուսիկ հայրապետութենէ յառաջ հրաժարած էին իրենց կանանցմէ:

Հ.